

Uitkomsten fase 1 toezichtonderzoek naar perspectief en participatie in de gemeente

's-Hertogenbosch

Onderzoek naar de kwaliteit van zorg en ondersteuning aan jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen

Juni 2016

Jongeren die na verblijf in een residentiële instelling, bijvoorbeeld in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI) of Jeugdzorgplus-instelling, terugkeren in de maatschappij kampen vaak met (een combinatie van) problemen op meerdere leefgebieden, zoals gedrags- en verslavingsproblemen, problemen op school en een licht verstandelijke beperking. Ze komen moeilijk aan onderdak en lopen risico's bij het vinden van onderwijs en werk.

Deze factsheet bevat de uitkomsten van de eerste fase van het onderzoek van de samenwerkende inspecties in Samenwerkend Toezicht Jeugd/Toezicht Sociaal Domein (STJ/TSD)¹ naar perspectief en participatie van deze jongeren in 's-Hertogenbosch.

Doel van dit onderzoek is te beoordelen hoe gemeente en uitvoerende netwerkpartijen door hun zorg en ondersteuning gezamenlijk participatie van jongeren van 16 tot 27 jaar bewerkstelligen na verblijf in een residentiële instelling.²

Door middel van dit onderzoek willen de samenwerkende inspecties bijdragen aan het oplossen en voorkomen van problemen rondom de zorg en ondersteuning voor deze jongeren.

Het onderzoek loopt van 2015 tot en met 2017 en is opgebouwd in fasen. Deze factsheet is een verslag van de eerste bevindingen en aanbevelingen van de samenwerkende inspecties. In volgende factsheets wordt de tussenstand uitgebreid en geactualiseerd.

Samenvatting

Netwerkpartners en de gemeente 's-Hertogenbosch spannen zich in om jongeren die terugkeren in de maatschappij na verblijf in residentiële instellingen in beeld te houden. In de praktijk blijkt echter dat jongeren die uitstromen uit deze instellingen nog steeds uit beeld kunnen raken.

Professionals van de verschillende netwerkpartners tonen grote betrokkenheid door de coördinatie van zorg en ondersteuning (regie) voor jongeren op zich te nemen. Door het ontbreken van heldere afspraken over de regie bestaan er bij professionals verschillende verwachtingen over de invulling van deze rol. Hierdoor kunnen betrokken partijen de samenhang van de zorg en ondersteuning uit het oog verliezen en is de continuïteit van de zorg en ondersteuning voor jongeren die uitstromen uit een residentiële instelling niet geborgd. Professionals zijn niet voldoende op de hoogte van nieuwe werkwijzen (zoals van de rol van het basisteam) en er bestaan geen afspraken over het onderling delen van informatie.

Met de toezegging om de aanbevelingen te benutten die uit deze bevindingen

¹ Alle toezicht dat betrekking heeft op (de zorg voor) jongeren/kwetsbare burgers en waarin rijksinspecties samenwerken is onder één noemer gebracht in Samenwerkend Toezicht Jeugd/Toezicht Sociaal domein (STJ/TSD).

² Onder zorg en ondersteuning verstaan de samenwerkende inspecties alle vormen van lichte en zware zorg, ondersteuning, bescherming en drang en dwang die een jeugdige/gezin kan ontvangen. Bijvoorbeeld door onderwijs, maatschappelijk werk, politie, GGD, jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering, schuldhelpverlening.

voortkomen, geeft de gemeente 's-Hertogenbosch invulling aan haar wettelijke taak en haar verantwoordelijkheid als regisseur. De samenwerkende inspecties roepen deze organisaties dan ook op daarin samen te werken.

Het onderzoek

Hoofdvraag

De hoofdvraag van het onderzoek in de gemeente 's-Hertogenbosch luidt: 'In hoeverre dragen partijen gezamenlijk bij aan de maatschappelijke participatie van jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen?'

Aanleiding

Jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen kunnen dat zowel in het gedwongen kader als in het vrijwillige kader doen. In het gedwongen kader zijn er twee soorten maatregelen voor dit onderzoek relevant: een jeugdbeschermingmaatregel (gezinsvoogdij of voogdij) en een jeugdreclasseringsmaatregel in de vorm van een jeugdreclasserder. De rechter beslist altijd over de te nemen maatregelen. Nagenoeg elke jongere die uitstroomt uit een JJI krijgt een jeugdreclasserder toegewezen.

In Jeugdzorgplus-instellingen verblijven jongeren voor wie de rechter een machtiging gesloten heeft afgegeven op grond van een jeugdbeschermingsmaatregel of van wie de ouders vrijwillig meewerken. De machtiging heeft behandeling als doel. In een JJI verblijven jongeren die een strafbaar feit gepleegd hebben en aan wie de rechter meestal een jeugdreclasseringsmaatregel heeft opgelegd. Overigens komen in Jeugdzorgplus-instellingen en JJI's beide maatregelen voor. Hiernaast zijn er instellingen die niet per se gekoppeld zijn aan een type maatregel, zoals instellingen voor jeugdhulp die behandeling en begeleiding

combineren met wonen en instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie.

De jongeren die in dit onderzoek centraal staan kennen vaak meervoudige problematiek (wat betreft school, vrije tijdsbesteding, gezinssituatie, geestelijke gezondheid of iets anders) en zijn daardoor kwetsbaar. Ze lopen risico's bij het vinden van huisvesting, onderwijs, werk en inkomen. De zorg en ondersteuning tijdens verblijf wordt na hun vertrek niet altijd voortgezet. Zonder deze zorg en ondersteuning na vertrek is de kans groot dat het toekomstperspectief van deze jongeren verloren gaat, problematiek verergert en er terugval of recidive van komt. Daarbij speelt ook de plotselinge, ingrijpend veranderde relatie met zorg en ondersteuning waarmee jongeren te maken krijgen als zij 18 jaar worden.

De Jeugdwet geeft de gemeente hierbij een verantwoordelijke rol, namelijk om de toegang tot een toereikend aanbod van zorg en ondersteuning te regelen door afstemming tussen gezondheidszorg, jeugdhulp, onderwijs, veiligheid/justitie en werk/inkomen tot stand te brengen.

Bij de zorg en ondersteuning voor deze jongeren zijn verschillende netwerkpartners betrokken, waaronder de gemeente (als regisseur in het lokale jeugdstelsel en als opdrachtgevers voor aanbieders), residentiële instellingen zoals Jeugdzorgplus-instellingen en JJI's, sociale teams (buurtteams, wijkteams, jeugdteams), schoolbesturen en samenwerkingsverbanden, netwerken voor veiligheid (Veilig Thuis of het Veiligheidshuis), woningbouwcorporaties, instanties voor (begeleid/beschermd) wonen, dienst werk en inkomen, schuldhulpverlening, re-integratiebureaus en het UWV. Naast de Jeugdwet zijn o.a. de Wet Passend Onderwijs en de Participatiewet van toepassing.

Gefaseerd onderzoek

De uitvoering van het onderzoek is gepland tussen maart 2015 en december 2017. De samenwerkende inspecties voeren het onderzoek in iedere gemeente gefaseerd uit, waarbij in elke fase meer en verschillende data verzameld worden en meer netwerkpartners uit 's-Hertogenbosch in het onderzoek worden betrokken.

Fase 1 van het onderzoek

In de eerste fase van het onderzoek in 's-Hertogenbosch hebben de samenwerkende inspecties drie casussen verkend in gesprekken met jongeren. Deze jongeren hebben toestemming gegeven om informatie op te halen bij de relevante professionals en organisaties. Daarna zijn interviews gehouden met de jongeren zelf (soms ook met de ouders), de professionals die hen ondersteunen en zijn dossiers onderzocht.

Daarnaast is het beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch in kaart gebracht.

De casuïstiek is het startpunt geweest voor twee groepsinterviews met professionals uit het sociaal domein (waaronder onderwijs en werk en inkomen) in 's-Hertogenbosch, inclusief ambtenaren van de gemeente en bestuurders van organisaties. De aanvullingen uit de groepsinterviews op de onderzochte casuïstiek maken het voor de samenwerkende inspecties mogelijk om de aanbevelingen breder te trekken dan op grond van de casuïstiek alleen mogelijk zou zijn.

Een overzicht van tot nu toe bij dit onderzoek betrokken organisaties in de gemeente 's-Hertogenbosch is te vinden in de bijlage.

Vervolgonderzoek

In 2016 en 2017 onderzoeken de samenwerkende inspecties in het vervolgonderzoek diverse netwerkoverleggen in 's-Hertogenbosch.

In deze netwerkoverleggen kijken de samenwerkende inspecties naar hoe netwerkpartners uitvoering geven aan een integrale aanpak. De samenwerkende inspecties betrekken in het vervolgonderzoek ook het beleid en uitvoering daarvan op het gebied van onderwijs en participatie via werk.

Daarnaast kijken de samenwerkende inspecties op basis van de casuïstiek welke resultaten voor jongeren worden gehaald, door gesprekken met de jongeren en professionals te voeren en waar mogelijk nieuwe casussen in kaart te brengen. Zodoende beoordelen de samenwerkende inspecties hoe passend en duurzaam de zorg en ondersteuning is die jongeren sinds hun uitstromen uit residentieel verblijf ontvangen.

Aansluiting bij lokale situatie 's-Hertogenbosch

De samenwerkende inspecties vinden het daarnaast belangrijk dat de aanbevelingen uit het onderzoek aansluiten bij de lokale situatie en daar draagvlak hebben. Alleen zo leiden aanbevelingen tot verbeteringen voor jongeren die centraal staan in dit onderzoek. De gemeente 's-Hertogenbosch heeft met dat doel voor ogen haar medewerking toegezegd om de partijen in het sociaal domein te betrekken bij het onderzoek en hen over het vervolg te informeren.

Uitgangspunten voor kwaliteit

De samenwerkende inspecties kijken naar de kwaliteit en effectiviteit van de zorg en ondersteuning in het lokale stelsel op basis van het Toezichtkader Stelseltoezicht Jeugd (opgenomen in de bijlage van deze factsheet). Hieronder volgt een korte beschrijving van de uitgangspunten die de samenwerkende inspecties op basis van het toezichtkader voor dit onderzoek hanteren.

Alle jongeren hebben het recht om gezond en veilig op te groeien en te groeien naar

zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Niet alle jongeren en gezinnen kunnen dit zonder zorg en ondersteuning. Voor jongeren en gezinnen met meervoudige of complexe problemen is het belangrijk dat er samenhang is in de zorg en ondersteuning (criterium 'samenhang').

Jongeren die uitstromen vanuit residentiële instellingen hebben moeite om op een goede manier te participeren in de maatschappij via onderwijs en/of de arbeidsmarkt. Dit geldt zowel voor jongeren onder als boven de 18 jaar, want ook jongeren van 18 jaar en ouder zijn veelal niet volledig zelfredzaam en zelfstandig (criterium 'continuïteit'). Om de risico's voor jongeren en de maatschappij te beperken hebben gemeenten en (lokale en regionale) netwerkpartners de kennis nodig die hen in staat stelt problemen te signaleren en een preventieve en effectieve aanpak vorm te geven. Dit vergt onder meer van gemeenten en netwerkpartners dat jongeren die uitstromen na een residentieel verblijf en die zorg en ondersteuning nodig hebben, in beeld zijn en in beeld blijven (criteria 'signalering' en 'resultaatgerichtheid').

Wanneer deze jongeren terugkeren naar hun gemeente, dan hebben ze vaak integrale, passende zorg en ondersteuning nodig op meerdere domeinen/leefgebieden: zorg, onderwijs, veiligheid, wonen, werk en inkomen (criterium 'samenhang'). Passende zorg en ondersteuning wordt onder andere gekenmerkt door maatwerk, continuïteit, regie, samenwerking en resultaat.

Jongeren en hun sociale netwerk zijn zoveel als mogelijk betrokken bij de vormgeving van zorg en ondersteuning, zodat het sneller tot een passend aanbod en een stabiele situatie komt (criterium 'jongere centraal'). Zo kan ook eventuele systeemproblematiek worden behandeld. Om maatwerk te kunnen bieden is het van belang dat zorg en ondersteuning integraal wordt aangeboden. Hiervoor is kennis van het beschikbare aanbod bij

gemeenten en netwerkpartners noodzakelijk in combinatie met een goede toegankelijkheid van zorg en ondersteuning (criterium 'toeleiding').

Voor jongeren die uitstromen vanuit residentiële instellingen is het van belang dat de zorg en ondersteuning naadloos in elkaar over gaan (criteria 'samenhang' en 'continuïteit'). Een naadloze overgang voorkomt dat jongeren uit beeld raken, hulp stagneert en dat jongeren terugvallen in oud gedrag. Bij veranderende situaties is het belangrijk dat zorg en ondersteuning goed wordt overgedragen. Stabiliteit, toegankelijkheid en overdracht zijn voorwaarden voor de participatie van de jongere.

De regisseurrol ligt zoveel als mogelijk bij de jongeren en hun sociale netwerk. Wanneer jongeren en hun sociale netwerk niet in staat zijn deze rol te vervullen, ligt de regie bij een professional/organisatie. Het is dan van belang dat de regie duidelijk is belegd bij één professional/organisatie (criterium 'continuïteit'). Deze professional is verantwoordelijk voor de coördinatie van de hulp en onderneemt (proactief) actie wanneer dit noodzakelijk is. Wettelijk is voorgeschreven dat gemeenten en netwerkpartners werken vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur (criterium 'samenhang'). De regisseur is dan in staat om de zorg en ondersteuning te coördineren en wanneer nodig op te schalen, het netwerk bij elkaar te roepen en andere acties uit te voeren.

Voor jongeren die uitstromen na een residentieel verblijf, is het belangrijk dat partijen die (jeugd-)zorg, onderwijs, werk en inkomen bieden betrokken zijn en samenwerken. Dit betekent dat het voor iedereen, inclusief het sociale netwerk, duidelijk is wie wat en wanneer doet.

De lokale context

Het jeugdbeleid van de gemeente 's-Hertogenbosch beschrijft voor de jongeren in het onderzoek de middelen en doelen. In dit onderzoek is het relevante beleid vergeleken met de praktijk, omdat de doelgroep – toch al heel kwetsbaar – extra risico's loopt wanneer er ruimte is tussen beleid en uitvoering. Deze paragraaf is een weergave van het beleid, niet van de praktijk.

Omvang/schets problematiek in 's-Hertogenbosch

Volgens het beleidsplan jeugd voor 2015-2018 ontvangen jaarlijks 2.965 jongeren jeugdhulp, waaronder ongeveer 60 jongeren die residentiële jeugdhulp ontvangen en 155 jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel (opgave over 2012).

Uitgangspunten van het lokale jeugdstelsel in 's-Hertogenbosch

De gemeente 's-Hertogenbosch hanteert in het lokale stelsel de volgende beleidspunten:

- professionals ondersteunen wat jongeren en hun sociale netwerk zelf kunnen (werken vanuit eigen kracht);
- bij complexe problematiek is er één coördinerende hulpverlener dicht bij de jongere en het gezin aanwezig (werken in en dicht bij het gezin, zorg op maat);
- professionals vanuit verschillende disciplines en sectoren werken samen volgens de principes één gezin, één plan, één regisseur . Jeugdhulpaanbieders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het borgen van continuïteit en samenhang van zorg voor jongeren. De basisteams, sociale wijkteams, het Zorgloket en het Werkplein zijn gemeentelijke instanties waar jongeren terecht kunnen voor bepaalde vormen van zorg en ondersteuning. Het streven is om deze instanties meer te laten samenwerken (integrale zorg).

Basisstructuur in 's-Hertogenbosch

De pijlers van het jeugdstel zijn de lokale basisstructuur (waaronder het eigen netwerk, basisvoorzieningen als consultatiebureau, onderwijs e.d.), sociale wijkteams, een flexibel aanbod van hulpvoorzieningen en gespecialiseerde voorzieningen.

De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) speelt ook een rol in de basisstructuur in 's-Hertogenbosch. Alle zorgaanbieders (bijvoorbeeld in de jeugdhulp) en onderwijsinstellingen in Nederland horen hierop aangesloten te zijn en hiervan gebruik te maken om jongeren in beeld te houden; de gemeente wil de VIR gebruiken om het zorggebruik te meten en de effecten van veranderingen in de zorgstructuur.

Toegang tot specialistische (jeugd)hulp

Jongeren en gezinnen krijgen toegang tot specialistische (jeugd)hulp door middel van een toegangsbesluit van het sociale wijkteam of een verwijzing van de huisarts. Wanneer in het kader van een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel een gezinsvoogd, voogd of jeugdreclasserend is aangewezen, kan deze rechtstreeks toegang verlenen tot individuele (jeugdhulp)voorzieningen. Het principe dat hierbij in 's-Hertogenbosch wordt gehanteerd is dat alle besluiten over de inzet van specialistische (jeugd)hulp in overleg met het sociale wijkteam worden genomen.

Inkoop Jeugdzorgplus

De gemeente 's-Hertogenbosch valt onder de regio Noord-Oost Brabant. Regionale zorg is door de gemeente 's-Hertogenbosch ingekocht voor de gehele regio. Binnen de regio zijn geen Jeugdzorgplus-instellingen gevestigd. Jongeren uit 's-Hertogenbosch zijn veelal in Jeugdzorgplus-instellingen in Zuidoost-Brabant of in Limburg ondergebracht. Deze zorg is bovenregionaal ingekocht.

Basisteams, sociale wijkteams

De gemeente 's-Hertogenbosch heeft een gebiedsgerichte aanpak. In elk van de zes gebieden is er een sociaal wijkteam met daarin medewerkers met specialisatie jeugd en specialisatie volwassenen.

Ten tijde van het onderzoek had elk gebied een basisteam jeugd en gezin en een sociaal wijkteam. Het basisteam richtte zich op jongeren, het sociale wijkteam op volwassenen. De teams waren onderdeel van de gemeentelijke organisatie. Elk team werd aangestuurd door een teamleider van de gemeente. Omdat de teams op dezelfde wijze werkten en dezelfde taken hadden (zie hieronder), was de gemeente voornemens de basisteams in 2017 te integreren in de sociale wijkteams; deze wijziging is inmiddels doorgevoerd. Hieronder wordt de situatie weergegeven zoals die tijdens het onderzoek van toepassing was.

De basisteams jeugd en gezin en sociale wijkteams richten zich op jongeren en gezinnen waarbij sprake is van meervoudige problematiek of waarbij specialistische hulp nodig is. Professionals die niet in de sociale wijkteams zitten, zoals school, de kinderopvang, het consultatiebureau en ook de huisarts of het wijkplein, verwijzen zo nodig jongeren en gezinnen door naar de sociale wijkteams of de basisteams. Het werk van de teams richt zich op alle leefgebieden (zorg, onderwijs, veiligheid, wonen, werk en inkomen) en daar waar zij zelf geen hulp kunnen bieden, zorgen de teams voor de verbinding met relevante partijen. Scholen en andere onderwijsinstellingen hebben de taak om voortijdige schoolverlaters, waaronder zich vaak jongeren met een residentieel verleden bevinden, aan te melden bij het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC). Het RMC blijft deze voortijdige schoolverlaters volgen,

zodat ze in beeld blijven bij de gemeente, benadert voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie en doet een aanbod voor begeleiding naar school of werk.

Expertise en focus van basis- en sociale wijkteams

Tot de jeugdteams behoren standaard medewerkers van voormalig Bureau Jeugdzorg en GGZ-medewerkers. Daarnaast is er expertise in de teams aanwezig rondom lvb-problematiek (licht verstandelijke beperkingen). In de sociale wijkteams zitten medewerkers van netwerkpartners uit diverse domeinen, waaronder uit het onderwijs, de zorg en het domein werk en inkomen.

De samenwerking van de basisteams met scholen voor passend en voortgezet onderwijs zorgt ervoor dat professionals een integrale probleemanalyse kunnen maken en een integrale aanpak richting jongere en gezin kunnen bieden. Afspraken over deze samenwerking zijn vastgelegd in de ontwikkelagenda van het samenwerkingsverband en de gemeente. De afspraken hebben betrekking op de aansluiting tussen onderwijsondersteuning en jeugdhulp, leerplicht en aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Het MBO is niet betrokken bij deze afspraken.

Opdracht en taken basis- en sociale wijkteams

De teams in 's-Hertogenbosch hebben een tweeledige opdracht. Enerzijds moeten zij ervoor zorgen dat het zelfoplossend vermogen van de jongere en zijn gezin en het sociale netwerk toeneemt. Anderzijds zorgen zij ervoor dat zorg en ondersteuning zo vraaggericht en zo licht mogelijk wordt ingezet.

De taken van de basis- en sociale wijkteams zijn ondersteuning bieden, gespecialiseerde hulp erbij halen wanneer dat nodig is, als aanspreekpunt fungeren voor mensen in de wijk en de veiligheid van jongeren bewaken.

Het basisteam is ook het aanspreekpunt in de wijk voor professionals in onder andere de jeugdhulp, politie en onderwijs.

Regierol basisteams en sociale wijkteams

Wanneer er meerdere professionals uit verschillende organisaties bij een jongere of gezin betrokken zijn, bewaakt een medewerker van het basisteam (tot 18 jaar) of sociaal wijkteam (vanaf 18 jaar) wie de coördinatie van de gezamenlijke zorg en ondersteuning (regie) voert. Daarnaast kijkt deze medewerker of een gezinslid dit zelf doet of in overeenstemming met het gezin, iemand uit het sociale netwerk of een professional dat doet.

Afstemming zorg school - basisteams

De zorg aan leerlingen moeten professionals in en rondom het onderwijs afstemmen met de zorg die de gemeente aan al haar inwoners biedt. Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en samenwerkingsverbanden hebben deze partijen afgesproken te werken met een integrale aanpak, gericht op één kind/gezin en met één plan. De basisteams hebben vaste contactpersonen die alle onderwijsinstellingen in de gemeente, met uitzondering van het MBO, rechtstreeks kunnen benaderen.

Uitstroomroutes

Uitgangspunt in het beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch is dat jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen en die zich vestigen in de gemeente bekend zijn bij het basisteam of het sociale wijkteam. Professionals uit residentiële instellingen waar de jongere uitstroomt of de (gezins)voogd of jeugdreclasserder zoeken contact met deze teams. Ook wanneer een maatregel die de rechter heeft opgelegd afloopt en/of de jongere 18 jaar wordt, betekent dit uitgangspunt dat professionals uit deze instellingen de zorg moeten overdragen aan een basisteam of sociaal wijkteam.

Trajectberaad bij veiligheidsproblematiek

Het uitgangspunt van de gemeente 's-Hertogenbosch voor jongeren die uitstromen uit JJI's en zich daarna vestigen in de gemeente 's-Hertogenbosch is dat zij in beeld zijn bij het zogenaamde trajectberaad in het Veiligheidshuis, zowel tijdens als na hun detentie. Partijen betrokken bij het trajectberaad werken met een integrale aanpak waarbij de regie bij één organisatie is belegd. Hierbij dient het zogenaamde nazorgplan voor jongeren als uitgangspunt. De betrokken professionals vanuit het trajectberaad blijven de jongeren volgen totdat zij zelfstandig kunnen participeren in de samenleving.

Taken Veiligheidshuis

Voor professionals die te maken hebben met complexe en meervoudige problematiek waar ook de strafketen bij betrokken is, vormt het Veiligheidshuis een mogelijkheid om op te schalen in het lokale stelsel in 's-Hertogenbosch. Afhankelijk van de problematiek brengt een medewerker van het Veiligheidshuis (procesregisseur) relevante organisaties uit de zorg, het onderwijs, werk en inkomen en het veiligheidsdomein hier bij elkaar. Het doel is om gezamenlijk in overleg informatie uit te wisselen, een integrale aanpak op te stellen en de regie te beleggen bij een van de betrokken partijen.

Andere routes

Voor jongeren die uitstromen uit een andere residentiële setting, bijvoorbeeld uit het vrijwillig kader, is geen aparte route uitgestippeld die na het uitstromen jongeren toegang geeft tot (specialistische) zorg en ondersteuning. Deze jongeren dienen gebruik te maken van de gangbare routes voor alle jongeren en gezinnen van 's-Hertogenbosch: via basisteams, sociale wijkteams en huisarts.

Faisel

In het onderzoek van de samenwerkende inspecties komen verschillende jongeren voorbij, met diverse levenslopen. Faisel is een fictieve casus, samengesteld uit verschillende casussen in 's-Hertogenbosch. Deze fictieve casus maakt inzichtelijk hoe complex de levensloop van deze jongeren is en dat een gezamenlijke aanpak op maat nodig is om maatschappelijke participatie van deze jongeren dichterbij te brengen.

Faisel woont bij zijn ouders in 's-Hertogenbosch en heeft een licht verstandelijke beperking. Net als zijn ouders en zijn vijf jaar jongere broertje Joesoef.

Als Faisel twaalf jaar is, raakt zijn vader uit beeld. Later blijkt dat zijn vader is vertrokken naar Friesland en niets meer te maken wil hebben met Faisel en Joesoef.

Zijn moeder vindt de opvoeding van de twee jongens zwaar. Dankzij aandacht van de school en het basisteam komt er hulp in de opvoeding en het huishouden. Het gedrag van Faisel wordt echter steeds moeilijker, zowel thuis als op school. Op school maakt hij ruzie met leerkrachten en leerlingen en hij verzuimt veel. Als Faisel veertien jaar is, krijgen hij en zijn broertje een gezinsvoogd toegewezen door de rechter.

Het gedrag van Faisel trekt een wissel op het hele gezin. Als Faisel vijftien is, besluit de rechter hem op verzoek van de gezinsvoogd te plaatsen in een Jeudzorgplus-instelling in Limburg. Tijdens Faisel's verblijf in de Jeudzorgplus-instelling ontmoet zijn moeder een nieuwe vriend die bij haar intrekt.

Zijn broertje Joesoef woont nog thuis, dat lijkt goed te gaan.

Wanneer het gedrag van Faisel lijkt te stabiliseren wordt gewerkt aan terugkeer naar huis. Als Faisel zestien is, keert hij terug naar

huis en wordt in overleg met de gezinsvoogd weer hulp ingezet in het gezin. De gezinsvoogd coördineert deze hulp. Het klikt echter niet tussen Faisel en de nieuwe vriend van moeder. De nieuwe vriend wil niet betrokken worden bij de opvoeding van Faisel en bij de hulp aan het gezin. De hulpverlening slaat niet aan. Faisel gaat niet naar zijn klas in het speciaal onderwijs, maar hangt rond op straat. De school informeert de leerplichtambtenaar.

Vervolgens raakt Faisel betrokken bij een aantal gewelddadige delicten, waarvoor de rechter hem een jeugdreclasseringmaatregel oplegt. Op advies van de gezinsvoogd plaatst de rechter hem weer in de jeugdzorginstelling in Limburg. Hij volgt onderwijs in de instelling. Als hij zeventien is gaat hij naar een fasehuis in Noord-Brabant met als doel door te stromen naar een begeleid wonen-traject in 's-Hertogenbosch en betaald werk te zoeken.

In het fasehuis stellen Faisel's voogd, de jeugdreclasserder en woonbegeleider samen met Faisel een stappenplan op voor wanneer hij achttien wordt: wonen en werken in 's-Hertogenbosch. Hij wordt aangemeld bij projecten voor begeleid wonen in de gemeente, maar wordt afgewezen. Hij heeft wel dagbesteding in Noord-Brabant maar moet betaald werk gaan zoeken in 's-Hertogenbosch om aan geld te komen. Vlak voor zijn achttiende verjaardag meldt de gezinsvoogd hem aan bij het wijkteam in de gemeente. Faisel is bijna achttien en bijna vrij om zich los te maken van zorg en ondersteuning. Maar dagbesteding, woning en inkomen zijn onzeker.

Bevindingen en aanbevelingen

Leeswijzer

De onderstaande bevindingen en aanbevelingen zijn gebaseerd op de eerste fase van het onderzoek naar de kwaliteit van ondersteuning aan jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen in de gemeente 's-Hertogenbosch. De aanbevelingen zijn gericht op de uitvoerende netwerkpartners in de gemeente en hebben tot doel om bestaande werkwijzen in de gemeente te verbeteren: beter doen waar het beter kan. Ook de gemeente heeft in haar wettelijke taak en verantwoordelijkheid als regisseur baat bij deze aanbevelingen.

Uitgangspunten

De samenwerkende inspecties benadrukken dat zij slechts wijzen op wát verbetering behoeft in de zorg en ondersteuning voor deze kwetsbare jongeren in de gemeente. Hoe deze verbeteringen gestalte dienen te krijgen in het sociaal domein is aan de gemeente en netwerkorganisaties – de samenwerkende inspecties roepen daarom deze partijen op om in gezamenlijkheid aan deze aanbevelingen invulling te geven.

Bij alle aanbevelingen vragen de samenwerkende inspecties om bijzondere aandacht voor de netwerkpartners in de domeinen onderwijs (Voortgezet (Speciaal) Onderwijs, praktijkonderwijs, MBO) en werk en inkomen (Sociale zaken, UWV, werkgeversservicepunt). Op dit moment is de zorg en ondersteuning voor jongeren na een residentieel verblijf in het lokale stelsel vooral georganiseerd rondom de jeugdhulp en gezondheidszorg; de samenhang met onderwijs en arbeid/inkomen verdient de aandacht.

Signalering en toeleiding	
Wat gaat goed?	Wat kan beter?
<p><i>Jongeren die uitstromen uit Jeugdzorgplus-instellingen</i></p> <p>Jongeren die uitstromen uit een Jeugdzorgplus-instelling en een (gezins)voogd of jeugdreclasserder hebben, zijn in beeld bij de instellingen voor jeugdbescherming of jeugdreclassering (gecertificeerde instellingen).</p> <p><i>Jongeren die uitstromen uit jeugddetentie</i></p> <p>Het beleid van de gemeente is om de jongeren die uitstromen uit JJI's, tijdens en na hun detentie te volgen in het trajectberaad. Het doel</p>	<p><i>Jongeren die uitstromen uit Jeugdzorgplus-instellingen en een (gezins)voogd of jeugdreclasserder hebben</i></p> <p>In het onderzoek bleek dat de jongeren voor wie een rechterlijke maatregel van kracht is weliswaar in beeld zijn bij de gecertificeerde instelling, maar niet automatisch bij de sociale wijkteams of de basisteams jeugd en gezin zijn aangemeld. De (gezins)voogd of jeugdreclasseringsmedewerker zorgt zo nodig zelf voor toeleiding naar de benodigde zorg en ondersteuning en informeert het basisteam niet</p>

daarvan is om ze in beeld te houden en om de toeleiding naar zorg en ondersteuning te organiseren. Gedurende het casuonderzoek in 2015 hebben de samenwerkende inspecties geen jongeren in het onderzoek kunnen betrekken die uitstroomden uit justitiële jeugdinrichtingen. Daarom hebben de samenwerkende inspecties op dit moment geen indruk van de werking van het trajectberaad in de praktijk. Tijdens de interviews met professionals hebben de samenwerkende inspecties echter wel vernomen dat het volgen van jongeren vanuit het trajectberaad in 's-Hertogenbosch tot twee jaar na uitstromen voortduurt en dat indien nodig het basisteam en/of het sociale wijkteam hier ook bij betrokken worden.

stelselmatig.

Niet alle jongeren die uitstromen in beeld

Jongeren die uitstromen uit residentiële instellingen waarvan de rechterlijke maatregel is beëindigd (en dus geen (gezins)voogd of jeugdreclasseerder meer hebben), jongeren die uitstromen uit het vrijwillig kader of jongeren ouder dan 18 jaar kunnen gemakkelijk uit beeld van professionals verdwijnen. Ook deze jongeren zijn op het moment van het onderzoek niet vanzelfsprekend bekend bij basisteams en sociale wijkteams. De reden hiervoor is dat netwerkpartners uit verschillende domeinen bij stagnaties in de zorg en ondersteuning niet automatisch het basisteam of het sociale wijkteam opzoeken. Hierdoor bestaat de kans dat niet alle jongeren niet (tijdig) de weg vinden naar de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

Aanbeveling

Alle partners die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning voor jongeren na een residentieel verblijf zetten met de gemeente gezamenlijk hun kennis en informatie in om er voor te zorgen dat al deze jongeren in beeld blijven.

Aanbeveling

De gemeente en alle netwerkpartners die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning voor jongeren tijdens en na een residentieel verblijf weten welke andere partners hierbij betrokken kunnen worden en wanneer dat dient te gebeuren. Zodat elke jongere (op tijd) toegang heeft tot passende zorg en ondersteuning (inclusief alle onderwijssoorten en werk en inkomen).

Samenhang

Wat gaat goed?

Organisatie en gemeente delen werkwijze

De gemeente 's-Hertogenbosch en de netwerkpartners onderschrijven het werken volgens het principe van één gezin, één plan, één regisseur om samenhangende zorg en ondersteuning te bieden aan jongeren. Zij leggen de regie als het mogelijk is bij de jongere zelf, of zijn sociale netwerk. Wanneer de inschatting is dat de jongere/het gezin de regie niet zelf kunnen realiseren, is het beleid dat een professional de regierol invult.

Betrokkenheid professionals

De samenwerkende inspecties zagen in het onderzoek een grote betrokkenheid van professionals van de in het onderzoek betrokken netwerkorganisaties. Professionals voelen zich erg verantwoordelijk voor hun aandeel in het plan voor een jongere. Wanneer professionals elkaar kennen, is de drempel laag om informatie over het verloop van de zorg en ondersteuning te delen.

Integraal werken

De samenwerkende inspecties hebben in het onderzoek gezien dat de plannen van betrokken netwerkpartners opgesteld zijn vanuit een integrale visie waarin doelen op alle leefgebieden zijn opgenomen.

Wat kan beter?

Integraal werken

In het onderzoek kwam naar voren dat netwerkpartners, ondanks dat hun plannen zijn opgesteld vanuit een integrale visie, niet gezamenlijk een integraal plan opstellen en dat ze elkaar niet altijd daadwerkelijk betrekken bij de uitvoering van hun plan.

Regie

Er zijn in de gemeente 's-Hertogenbosch beperkte afspraken tussen de netwerkpartners over wie regie voert en wat de rol en taken van de regisseur precies zijn. Daardoor is niet altijd bekend wie de regie voert en wie alle informatie over de zorg en ondersteuning coördineert. Uit het onderzoek bleek dat hierdoor voor professionals in de praktijk soms lastig te achterhalen is bij wie zij terecht kunnen als zij bijvoorbeeld zorgen hebben over een jongere.

Overdragen van regie door professionals

Bij veranderende situaties, bijvoorbeeld wanneer een jongere van school wisselt of uitstroomt uit een residentiële instelling of een maatregel eindigt, kan het noodzakelijk zijn dat de regie wordt overgedragen aan een andere professional/organisatie, ook als deze zich buiten de eigen gemeente of provincie bevindt. In de gemeente 's-Hertogenbosch zijn er geen gezamenlijke en duidelijke afspraken gemaakt tussen de gemeente en de lokale en regionale netwerkpartners over de overdracht van de regie. Het is in bepaalde gevallen onduidelijk aan wie de regie moet worden overgedragen, zoals wanneer een jongere 18 jaar wordt, hulp wordt op- of afgeschaald en wanneer de jongere verhuist. Ook is het

soms onduidelijk op welk moment de regisseur netwerkpartners moet betrekken.

Uitspreken verwachtingen over regie zorg en ondersteuning

Ook blijkt uit het onderzoek dat in gevallen waar het onduidelijk is welke partner de zorgcoördinatie op zich neemt, professionals door hun grote betrokkenheid de regie naar zich toetrekken. De samenwerkende inspecties vinden het een positieve ontwikkeling dat professionals jongeren niet loslaten. Daarentegen leidt het ontbreken van concrete afspraken over de regie en het niet uitspreken van verwachtingen in deze gevallen wel tot het risico dat er meerdere kapiteins op één schip bestaan en professionals langs elkaar heen werken. Ondanks de goede intenties is hierdoor de samenhang van zorg en ondersteuning voor de jongere niet geborgd.

Afspraken over regie

Tijdens het onderzoek bleek dat bij de uitvoerende medewerkers behoefte bestaat aan duidelijke afspraken rondom regie. In het geval van jongeren in het gedwongen kader is de regie altijd belegd bij de professional van de gecertificeerde instelling die de maatregel uitvoert die door de rechter is opgelegd. In andere gevallen zijn daar echter ook afspraken voor nodig. Ook wanneer basisteams en sociale wijkteams betrokken zijn, is het nodig afspraken te maken over de regie.

Één gezin, één plan, één regisseur

Uit bovenstaande bevindingen blijkt dat het principe van één gezin, één plan, één regisseur niet tot stand komt door het ontbreken van afspraken over het in samenhang bieden van zorg en ondersteuning aan jongeren en de coördinatie daarvan (regie). Dit staat een passend aanbod van zorg en ondersteuning – die daadwerkelijk aansluit bij de problematiek

	<p>en behoeften van deze jongeren – in de weg.</p> <p>Aanbeveling <i>Alle partners die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning voor jongeren na een residentieel verblijf en de gemeente zorgen er gezamenlijk voor dat zij van elke jongere weten welke professional de regierol vervult, wat deze rol inhoudt en wat het sociale netwerk bijdraagt. Professionals betrekken de jongere en het sociale netwerk zoveel als mogelijk in dit proces.</i></p> <p>Aanbeveling <i>De netwerkpartners en de gemeente zorgen ervoor dat de problematiek van de jongere en zijn gezin met behulp van een integrale gezinsaanpak wordt aangepakt, waarin professionals uit verschillende domeinen samenwerken en problemen op alle leefgebieden in het vizier hebben.</i></p>
--	--

Continuïteit in zorg en ondersteuning

Wat gaat goed?	Wat kan beter?
<p><i>Basisteams blijven betrokken</i></p> <p>Het beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch is dat het basisteam is betrokken bij elke jongere die vanaf januari 2015 wordt geplaatst in een Jeugdzorgplus-instelling. Wanneer het basisteam een jongere plaatst in zo'n instelling, blijft het basisteam ook na het uitstromen van deze jongere betrokken. De samenwerkende inspecties vinden dit beleidsuitgangspunt een positief gegeven voor de continuïteit van zorg en ondersteuning aan deze jongeren.</p> <p><i>Veranderende werkwijze</i></p> <p>Een goed voorbeeld dat de samenwerkende inspecties tegen zijn</p>	<p><i>Veranderde werkwijze</i></p> <p>De bij het onderzoek betrokken professionals bleken in de praktijk niet voldoende op de hoogte van de ontwikkelingen en veranderingen in de werkwijze in de gemeente 's-Hertogenbosch. De betrokken professionals waren niet bekend met de rol van basisteams en sociale wijkteams en zodoende bleek voor deze professionals niet duidelijk op welke manier en wanneer zij het basisteam of sociale wijkteam bij de zorg voor jongeren kunnen betrekken. In plaats van gebruik te maken van basisteams en sociale wijkteams zagen de inspecties tijdens het onderzoek dat professionals uit verschillende domeinen veelal nog werken zoals zij</p>

gekomen in hun onderzoek vormt de werkwijze van de professionals van de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSSJBJR). Zij onderhouden goede contacten in 's-Hertogenbosch met de zorgcoördinatoren van basisteams en sociale wijkteams en zijn bekend met de uitstroomroutes. Hierdoor blijven uitstromende jongeren die 18 jaar worden en waarvan de rechterlijke maatregel is beëindigd in beeld en blijft continuïteit van zorg en ondersteuning voor deze jongeren gewaarborgd.

gewend waren voor januari 2015. Professionals blijven daarbij van hun 'oude' netwerken gebruikmaken en zodra er sprake is van stagnatie in de zorg en ondersteuning proberen zij dit langdurig via de 'oude bekende' routes op te lossen.

Informatieoverdracht

In de gemeente ontbreken afspraken over het overdragen van casusinformatie. Relevante informatie bleek tijdens het onderzoek door betrokken netwerkpartners niet te worden gedeeld met elkaar. Enerzijds door het ontbreken van duidelijke afspraken tussen organisaties, anderzijds door wettelijke bepalingen, zoals het afsluiten van een dossier als een jongere een instelling verlaat. Hierdoor beschikken basisteams, sociale wijkteams en andere betrokken organisaties niet over belangrijke en actuele informatie, zodat de continuïteit van zorg en ondersteuning voor jongeren die een instelling verlaten in gevaar komt.

De volgende aanbevelingen hebben betrekking op alle netwerkpartners die zorg en ondersteuning bieden tijdens en na een residentieel verblijf en nadrukkelijk op de netwerkpartners in zorg en onderwijs.

Aanbeveling

Het management/de directie van alle organisaties in het jeugd-domein die tijdens en na verblijf in een residentiële instelling zorg en ondersteuning bieden aan jongeren, zorgen dat professionals in hun organisaties kennis hebben van – en handelen naar – de recente in 's-Hertogenbosch gemaakte afspraken over de warme overdracht van zorg en ondersteuning voor deze jongeren. Zodanig dat deze jongeren zijn verzekerd van continuïteit van zorg en ondersteuning.

Aanbeveling

De gemeente en alle netwerkpartners die betrokken zijn bij jongeren tijdens en na hun verblijf in een residentiële instelling zorgen dat bij alle netwerkpartners de juiste informatie voorhanden is voor het inzetten van passende zorg en ondersteuning en het voorzetten daarvan. Halen en brengen van informatie is zo geregeld dat wachten op informatie niet voorkomt. Dit alles gebeurt in samenspraak met de jongere en zijn gezin.

Bijlage - deelnemende partijen aan onderzoek

De samenwerkende inspecties hebben gebruik gemaakt van de volgende informanten in dit onderzoek:

Bureau Jeugdzorg (BJZ) Noord Brabant, jeugdbescherming en jeugdreclassering

Bureau Nazorg

Cello

Fasehuis Tilburg

Gemeente 's-Hertogenbosch, beleidsafdeling Mens en Ontwikkeling

Gemeente 's-Hertogenbosch, afdeling Mens en Wijk

Pantein thuiszorg

Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) de Hub

William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSSBJR)

Bijlage - toetsingskader

Thema	Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waarom kun je dat zien?</i>	Ratio <i>Waarom is dit belangrijk?</i>
Jeugdigen in beeld	Als jeugdigen en gezinnen zorg en/of ondersteuning nodig hebben, wordt dit gesignaleerd.	Er is zicht op de doelgroep. De toegang tot zorg en ondersteuning is laagdrempelig. Er wordt gekeken naar de draagkracht en risico's in het gehele gezin en het sociale netwerk.	Om preventie, vroegsignalering en effectieve zorg en ondersteuning mogelijk te maken is kennis nodig van de doelgroep in zijn algemeenheid en specifiek van de risico's en draagkracht van een gezin. Jeugdigen en gezinnen die zelf hulp zoeken moeten tijdig een professional vinden die met hen meedenkt.
	Jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning nodig hebben, worden adequaat naar zorg en ondersteuning toegeleid.	Het bepalen van de zorg en ondersteuningsbehoefte gebeurt in interactie met de jeugdige/het gezin. Waar nodig worden andere partijen betrokken. De afweging voor en de prioritering van de inzet van zorg en ondersteuning wordt gebaseerd op de problematiek van het gehele gezin. Stagnaties in de toeleiding worden gesignaleerd en waar mogelijk verholpen of er wordt een passend alternatief ingezet.	Een adequate toeleiding is van belang voor het krijgen van passende zorg en ondersteuning. Als de toeleiding niet passend plaatsvindt, is dit een risico voor stagnatie en eventueel verergering van de problematiek. Om maatwerk te kunnen leveren is het belangrijk dat er integraal naar de zorg en ondersteuningsbehoefte wordt gekeken en dat er wordt gekeken welk aanbod daarbij past. Hiervoor is kennis van het beschikbare aanbod onontbeerlijk.
	De veiligheid van jeugdigen/gezinnen in de signalering en toeleiding naar zorg en ondersteuning is geborgd.	Risico's en signalen met betrekking tot de veiligheid van jeugdigen/gezinnen worden systematisch ingeschat. In het belang van de veiligheid van de jeugdige/het gezin worden signalen gedeeld. Signalen van zorgmijding komen zo snel mogelijk in beeld. In het belang van de veiligheid van de jeugdige is duidelijk wie betrokken blijft bij de jeugdige/het gezin tijdens de toeleiding	Jeugdigen en gezinnen hebben er belang bij dat signalen in een zo vroeg mogelijk stadium worden gezien en waar nodig worden gedeeld. Delen van signalen vereist de toestemming van de jeugdige/het gezin tenzij het om een veiligheidsrisico gaat. De veronderstelling is dat als signalen integraal worden bekeken, de behoefte aan de zorg en ondersteuning beter kan worden ingeschat. Om de veiligheid van jeugdigen te borgen worden jeugdigen en gezinnen niet losgelaten tot de zorg en ondersteuning is gestart en wordt waar nodig een risicoanalyse uitgevoerd. Zorgmijders zijn hierbij een specifieke aandachtsgroep.

Thema	Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waarom kun je dat zien?</i>	Ratio <i>Waarom is dit belangrijk?</i>
Jeugdigen in zorg	Jeugdigen/gezinnen staan centraal in zorg en ondersteuning	<p>Zorg en ondersteuning sluit aan bij de behoeften en mogelijkheden van de jeugdige/het gezin en het sociale netwerk.</p> <p>De jeugdige/het gezin hebben waar mogelijk invloed op de zorg en ondersteuning.</p>	<p>De eigen kracht van jeugdigen en gezinnen is het vertrekpunt voor passende zorg en ondersteuning. De geboden zorg en ondersteuning komt tot stand in interactie en samenwerking tussen jeugdigen, gezinnen en professionals. Door jeugdigen, gezinnen en hun netwerk zoveel mogelijk bij de zorg en ondersteuning te betrekken en hun eigen ideeën en mogelijkheden te benutten, wordt draagvlak gecreëerd en is de zorg en ondersteuning effectiever.</p>
	Zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen wordt in samenhang geboden.	<p>Zorg en ondersteuning wordt afgestemd op de problematiek van het gehele gezin, volgens het principe 1 gezin 1 plan.</p> <p>Gezinnen worden in staat gesteld om de regie over de zorg en ondersteuning zo mogelijk zelf te voeren.</p> <p>Er wordt een inschatting gemaakt of gezinnen deze regie ook daadwerkelijk kunnen realiseren of dat hier ondersteuning bij nodig is.</p> <p>Bij meervoudige problematiek is er één regisseur die zorgt voor samenhangende zorg en ondersteuning.</p> <p>Informatie over het verloop van de zorg en ondersteuning wordt gedeeld in samenspraak met het gezin.</p>	<p>Om effectieve zorg en ondersteuning te kunnen bieden, is het van belang dat er rekening wordt gehouden met alle problemen van alle gezinsleden. Hulpverlening aan ouders en hulpverlening aan jeugdigen moet zo goed als mogelijk op elkaar worden afgestemd.</p> <p>Als er meerdere partijen bij een jeugdige/gezin betrokken zijn is het belangrijk dat er optimaal wordt samengewerkt. Dit betekent dat het voor iedere betrokkene duidelijk moet zijn wie wat wanneer doet in het gezin. Als de zorg en ondersteuning niet op elkaar wordt afgestemd bestaat het risico dat betrokkenen langs elkaar heen werken of elkaar tegenwerken. Bijvoorbeeld bij jeugdigen in de strafrechtketen is het van belang dat zorg en ondersteuning in samenhang wordt geboden zodat deze jeugdigen maatschappelijk goed terecht komen.</p> <p>Een regisseur dient een aantal professionele kenmerken te hebben, zoals de verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van een integraal en samenhangend plan en de uitvoering daarvan. Daarbij dient de regisseur te beschikken over doorzettingsmacht en opschalingmogelijkheden.</p> <p>Informatiedeling is een voorwaarde voor samenwerking.</p>

Thema	Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waarom kun je dat zien?</i>	Ratio <i>Waarom is dit belangrijk?</i>
			<p>Ook hier geldt dat voor het delen van informatie toestemming van de jeugdige/het gezin vereist is, tenzij het gaat om een veiligheidsrisico.</p>
	<p>Er is continuïteit in de zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen.</p>	<p>Gezinnen worden in staat gesteld om de continuïteit van hun zorg zo mogelijk zelf te organiseren.</p> <p>Er wordt een inschatting gemaakt of gezinnen deze continuïteit ook daadwerkelijk kunnen realiseren of dat hier ondersteuning bij nodig is.</p> <p>Een warme overdracht vindt plaats in samenspraak met het gezin.</p> <p>Als een jeugdige/gezin van gedwongen zorg en ondersteuning overgaat naar vrijwillige zorg en ondersteuning zijn er afspraken over de continuïteit van zorg.</p> <p>Stagnaties in de zorg en ondersteuning worden verholpen. Hiervoor is het van belang dat de doorzettingsmacht is geregeld, dat er continuïteit is van informatie en dat wachtlijsten worden voorkomen.</p>	<p>Jeugdigen en gezinnen hebben er belang bij dat de zorg en ondersteuning doorlopend is. Indien mogelijk is het wenselijk dat jeugdigen/gezinnen zelf stappen in hun zorgverleningsproces kunnen zetten. Het moet helder zijn welke acties het gezin zelf kan ondernemen en waar ondersteuning bij nodig is. Bij de overgang naar een andere vorm van zorg is het voor de continuïteit van zorg belangrijk dat er bij een overdracht wordt vastgesteld door overdragende partij dat de overdracht daadwerkelijk tot stand is gekomen bij de ontvangende partij (warme overdracht). Ook hier geldt dat voor het delen van informatie toestemming van de jeugdige/het gezin vereist is, tenzij het gaat om een veiligheidsrisico.</p> <p>Stagnaties kunnen effectieve zorg in de weg staan. Om stagnaties te kunnen voorkomen moet het helder zijn wie welke beslissing mag nemen. Ook is van belang dat geregeld is wie toegang heeft tot welke informatie en dat wachtlijsten worden voorkomen. De continuïteit van zorg is ook van belang bij partijen intern ivm ziekte verlof ed.</p>
	<p>De zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen is resultaatgericht.</p>	<p>Doelen van de zorg en ondersteuning zijn concreet en gericht op effecten.</p> <p>Er wordt systematisch geëvalueerd of de zorg en ondersteuning in een gezin de gestelde doelen behaald. Zo nodig worden doelen bijgesteld en wordt naar alternatieven gezocht om de gewenste resultaten te bereiken.</p> <p>Zorg en ondersteuning wordt afgesloten als de</p>	<p>Jeugdigen en gezinnen hebben er baat bij als zorg en ondersteuning tot resultaten leidt. Daarom is het noodzakelijk dat alle betrokkenen de gezamenlijke effectiviteit en kwaliteit borgen.</p> <p>Het moet duidelijk zijn wanneer een betrokken professional een jeugdige/gezin los kan laten, zodat een jeugdige/gezin niet uit beeld verdwijnen terwijl zij nog zorg en</p>

Thema	Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waarom kun je dat zien?</i>	Ratio <i>Waarom is dit belangrijk?</i>
		jeugdige/het gezin zelfstandig verder kan of als er een vervolg geregeld is.	ondersteuning nodig hebben.
Vervolg 'Jeugdigen in zorg'	De veiligheid van jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning krijgen, is geborgd.	<p>Wanneer de veiligheid dit vereist wordt informatie gedeeld.</p> <p>Wanneer de veiligheid dit vereist vindt er een warme overdracht plaats.</p> <p>Het is duidelijk wanneer de overstap van vrijwillige naar gedwongen zorg en ondersteuning moet worden overwogen en dit wordt tijdig ingezet.</p> <p>Tijdens de zorg en ondersteuning aan ouders wordt de veiligheid van jeugdige(n) in het oog gehouden.</p> <p>Indien jeugdigen onveilig zijn worden maatregelen genomen om de veiligheid te herstellen.</p>	<p>Gedurende de loop van de zorg en ondersteuning is het van belang dat de veiligheid van jeugdigen/gezinnen is geborgd. Hiertoe is het nodig dat informatie wordt gedeeld, zowel tijdens het verlenen van zorg en ondersteuning als bij overdracht van zorg en ondersteuning. Ook moet het voor de betrokkenen duidelijk zijn wanneer er opgeschaald moet worden naar dwang en drang.</p> <p>Specifieke aandacht wordt gevraagd voor de volwassenenzorg. Problemen van ouders kunnen risico's met zich meebrengen voor jeugdigen, het is daarom van belang dat zorg en ondersteuning aan ouders oog heeft voor de veiligheid van jeugdigen.</p>